

Szymon Lenarczyk

Warsztaty rzemieślnicze w Ptolemais w okresie późnorzymskim. Ze studiów nad przemianami zabudowy miejskiej.

Streszczenie pracy:

Dysertacja odnosi się bezpośrednio do zmian architektury i funkcji budowli o charakterze prywatnym w okresie późnego antyku w Cyrenajce w Libii, ze szczególnym uwzględnieniem północnoafrykańskiej Ptolemais. Miasta Cyrenajki, zlokalizowane na wybrzeżu Afryki, w swym wielowiekowym czasie funkcjonowania, doświadczały wzlotów i upadków politycznych, ekonomicznych, gospodarczych i społecznych. Można dostrzec pewną prawidłowość, gdy małe ośrodki miejskie, zakładane przez greckich osadników w VII i VI wieku p.n.e., w czasach greckich sukcesywnie i konsekwentnie rosną w potęgę, a w okresie wczesno i środkowo rzymskim targane wydarzeniami natury politycznej (ogólnoświatowej, ale i tej lokalnej, jak choćby wpływ autochtonicznych plemion wybrzeża, nękających nowych osadników), ale i trzęsieniami ziemi, a w konsekwencji wyludnieniem, pustoszeją. Dochodzi do zmian struktur społecznych, gdzie obok zamożnych obywateli, wytwarza się wyraźna, dominująca grupa rzemieślników – mniej zamożnych mieszkańców miast. Oni, wtórnie użytkując opustoszałe przestrzenie średniozamożnych domów prywatnych, przekształcają je w małe centra rzemieślniczo – warsztatowe, produkujące przedmioty codziennego użytku na swe potrzeby. Warsztaty te niejako przebudowują przestrzeń V i VI - wiecznych miast, jak choćby antycznej Ptolemais doprowadzając do sytuacji, gdzie w oryginalnie zaplanowanych dzielnicach mieszkalnych, ma miejsce produkcja rzemieślnicza. Warsztaty te funkcjonują przez pewien okres czasu, zapewne kilka lub kilkanaście lat, po czym przestrzenie pustoszeją, a pozostałości zostają pogrzebane sukcesywnie nawiewanym piaskiem pustyni.

Słowa klucze:

Cyrenajka, Ptolemais, trzęsienia ziemi, późnorzymskie, warsztaty rzemieślnicze, wtórna adaptacja przestrzeni